

Viite: VM037:00/2016

Tehyn lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Esitysluonnos sisältää ehdotukset maakunnille valtiolta ja kunnilta siirrettäviä eräitä muita kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja pelastustoimen tehtäviä koskevien erityislakien muuttamiseksi. Esitysluonnoksessa on ehdotukset myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen lakkauttamisesta sekä uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston viraston perustamisesta.

Tehy ottaa kantaa maakunnille siirrettävistä tehtävistä ainoastaan terveydensuojelua koskeviin muutosehdotuksiin. Muuten lausunto painottuu Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan esitykseen.

Terveydensuojelutehtävien siirtyminen maakunnille

Nykyisin kunnat vastaavat terveydensuojelun toteutumisesta, joka perustuu kunnan valvontasuunnitelmaan. Terveydensuojelutehtävien siirryttyä maakunnille, on tärkeä varmistaa yhteistyö maakunnan, kunnan, ympäristösuojelun ja rakennusvalvonnan kanssa. Yhteistyövelvoite tulisi olla kirjattuna lakiin. Tehy kantaa huolta mm. julkisten rakennusten sisäilmaongelmista, jossa korostuu eri toimijoiden yhteistyö ja osaaminen kuntotarkastusten, valvontasuunnitelmien ja rakennusvalvonnan suhteen.

Lakiluonnos Valtion lupa- ja valvontavirastosta

Esitysluonnos sisältää ehdotukset Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira), aluehallintovirastojen (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) ja työ- ja elinkeinotoimistojen lakkauttamisesta ja tilalle perustetaan Valtion lupa- ja valvontavirasto. Virasto on valtioneuvoston alainen ja sille on suunniteltu siirrettävän eri ministeriöiden alaisia tehtäviä. Eri ministeriöistä tuleva sisältö- ja resurssiohjaus on haastavaa ja vaatii tiivistä yhteistyötä ministeriöiden kesken. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla lupa- ja valvontatehtävät edellyttävät laaja-alaista sosiaali- ja terveydenhuoltoalan asiantuntemusta, jolla taataan sekä potilas- ja asiakasturvallisuus että ammattihenkilöiden oikeusturva ja luottamus. Tehy pitää sosiaali- ja terveysministeriön roolia tärkeänä sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksessa ja valvonnassa. Sote -alan asiantuntijuus ja osaaminen eivät saa kadota uuden viraston myötä, vaan sote-toimialan ja STM:n kiinteä yhteys on varmistettava.

Tehy vaatii, että sosiaali- ja terveysministeriön rooli pitää säilyttää vahvana lupa- ja ohjausta koskevassa toiminnassa. Esityksessä painotetaan riskiperusteista ja ennakoivaa toimintaa, mikä parantaa sekä potilas-/asiakasturvallisuutta että työturvallisuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on tapahtumassa laajat muutokset, jotka lisäävät ohjauksen ja valvonnan tarvetta. Esimerkiksi uusien palveluntuottajien omavalvonta vaatii tukemista ja ohjausta. Ennakoivan toiminnan lisäksi on huolehdittava myös asiakkaiden yhteydenottojen aiheuttamat valvontatehtävät ja niiden aiheuttamien seurausten hoitaminen. Tehy pitää tärkeänä, että organisaatioiden valvonta ei jää pelkästään riskiperusteisen ja ennakoivan toiminnan sekä omavalvonnan varaan. Viranomaisvalvonnalle tulee antaa riittävät toimintaedellytykset ja resurssit tehdä myös muuta organisaatiovalvontaa.